

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Костюк Вероніка Сергіївна,

магістрант ОП «Психологія»

Центру заочного та дистанційного навчання

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор

Ульянов Вадим Олексійович

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

В умовах постійного професійного стресу медичні працівники стикаються з високим ризиком розвитку тривожності та синдрому професійного вигорання. Гендерні відмінності в сприйнятті стресу й управлінні ним обумовлюють необхідність більш глибокого аналізу цих процесів. Дослідження спрямоване на вивчення впливу гендерних факторів на тривожність та професійне вигорання, а також на розробку рекомендацій для покращення емоційного благополуччя працівників закладів охорони здоров'я.

Дослідження тривожності та професійного вигорання серед медичних працівників є надзвичайно актуальним у сучасних умовах, коли охорона здоров'я стикається зі значними викликами, включаючи зростання професійного навантаження та стресу. Гендерні відмінності у прояві тривожних розладів і вигорання особливо важливі, оскільки вони визначають необхідність диференційованих підходів до підтримки психічного здоров'я. Увага до цих аспектів сприятиме підвищенню ефективності професійної діяльності медичних працівників і їхньої загальної якості життя.

Метою дослідження є вивчення гендерних особливостей розвитку тривожних розладів і синдрому професійного вигорання у працівників закладів охорони здоров'я. Це передбачає аналіз впливу гендерних факторів на рівень тривожності та емоційного виснаження, а також розробку ефективних рекомендацій для профілактики та управління цими станами з урахуванням специфіки професійної діяльності медичних працівників.

Дослідження з використанням шкали тривожності Бека оцінило рівень тривожності жінок-медичних працівників,

виявивши різні результати для різних вікових груп. Лише 13,3 % учасників продемонстрували нормальний рівень тривожності, що вказує на емоційну врівноваженість, тоді як 20 % показали легку тривожність, що свідчить про адаптивність і обережність у їхніх професійних ролях.

- Більшість, 40 %, відчували помірну тривожність, ймовірно, під впливом зовнішніх факторів стресу та професійного тиску, а 26,7 % повідомили про високий рівень тривоги, особливо серед молодих жінок віком до 25 років, підкреслюючи значні проблеми, з якими стикаються в галузі медицини.

- Дослідження рівня тривожності серед чоловіків-медичних працівників показало, що у 33,3 % був діагностований нормальний рівень тривожності, особливо серед осіб віком до 30 і 60 років.

- Як високий, так і легкий рівень тривоги були зареєстровані у 26,7 %, причому легка тривога більш поширена у чоловіків віком до 45 і 60 років, тоді як 16,7 % чоловіків віком до 30 років виявили легку тривогу. У значних 66,7 % чоловіків віком до 45 років був діагностований високий рівень тривожності, що свідчить про те, що такі фактори, як посилене психоемоційне напруження, висока відповідальність і гендерні стереотипи, можуть сприяти їх психічному здоров'ю. Крім того, 13,3 % респондентів показали середній рівень тривожності, причому найбільший рівень тривоги у віковій групі до 30 років – 33,3 %.

- Порівняльний аналіз рівнів тривожності серед медичних працівників показав, що 23 % відчують нормальний і помірний рівень тривожності, тоді як 27 % демонструють середній або високий рівень тривожності. Примітно, що вищий відсоток чоловіків (33 %) потрапляє в нормальний діапазон тривоги порівняно з жінками (13 %), що вказує на те, що жінки-медичні працівники мають вищий середній рівень тривожності на 40 %.

- Дослідження підкреслює значні гендерні відмінності у проявах тривоги: жінки демонструють емоційну чутливість і вразливість, тоді як чоловіки часто виражають тривогу через дратівливість або замкнутість, підкреслюючи необхідність гендерно-специфічних підходів до вирішення тривоги в галузі медицини.

– Аналіз професійного вигорання серед медичних працівників жінок і чоловіків виявив суттєві відмінності в емоційному виснаженні, деперсоналізації та зниженні особистих досягнень.

– Жінки-медичні працівники продемонстрували вищий рівень емоційного виснаження (40 %) порівняно з їхніми колегами-чоловіками (26,7 %), ймовірно, через подвійний тиск професійних і сімейних обов'язків. І навпаки, чоловіки продемонстрували більшу схильність до деперсоналізації як механізму подолання, тоді як обидві статі відчували помітне зниження особистих досягнень, що вказує на необхідність цілеспрямованих втручань для вирішення цих проблем і сприяння емоційному благополуччю в медичному середовищі.

– У дослідженні представлено кілька рекомендацій, спрямованих на зниження рівня тривожності та профілактику професійного вигорання серед медичних працівників.

– Основні стратегії включають впровадження заходів контролю тривоги, таких як навчання емоційної гнучкості та спеціалізована психологічна підтримка для жінок-медичних працівників, а також регулярні психологічні консультації для виявлення факторів стресу та ранніх ознак вигорання.

Результати дослідження демонструють значні гендерні відмінності у проявах тривоги та вигорання серед медичних працівників. Жінки більш схильні до емоційного виснаження через подвійний тиск професійних і сімейних обов'язків, тоді як чоловіки частіше вдаються до деперсоналізації як механізму захисту. Запропоновані стратегії, такі як психологічна підтримка, оптимізація робочого графіка та профілактичні тренінги, є важливими для зниження рівня тривожності та профілактики вигорання, сприяючи загальному покращенню психоемоційного стану медичних працівників.

Список використаних джерел

1. Барковська Т. В. Особливості емоційного вигорання медичних працівників під час війни. Запоріжжя : ЗНУ, 2022. С. 81.
2. Волошок О. В. Психологічний аналіз проблеми тривожності особистості. *Проблеми сучасної психології*: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка, Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. 2010. Вип. 10. С. 120–128.

3. Галієва О. М. Теоретичний аналіз поняття «тривожність». *Теорія та практика сучасної психології*. 2018. № 6. С. 107–110.

4. Драга Т. М., Мялюк О. П., Криницька І. Я. Особливості синдрому емоційного вигорання у медичних працівників. *Медсестринство*. 2017. № 3. С. 48–51.7.

5. Іванова Т., Зозуля І. Гендерні особливості прояву тривоги та депресії. *Вісник Львівського університету*. Серія: Психологічні науки. 2021. С. 10:68–76.

Ключові слова: тривожність, професійне вигорання, медичні працівники, гендерні особливості, стрес, психологічне здоров'я.

Keywords: anxiety, professional burnout, health careworkers, gender differences, stress, psychological well-being.

Довженко Мирослава Юріївна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	40
Зубарева Світлана Михайлівна ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПСИХОЛОГІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	42
Костюк Вероніка Сергіївна ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	46
Куліков Віталій Миколайович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА НА ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	50
Миронова Ірина Ігорівна ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ	53
Папінян Вікторія Валентинівна, Брусанівська Вікторія Олегівна ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ.....	56
Папінян Вікторія Валентинівна, Токова Леся Анатоліївна СОЦІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОПОРА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	62
Папінян Вікторія Валентинівна, Цехоцька Поліна Юріївна РОЛЬ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	66
Папінян Вікторія Валентинівна, Юріцена Катерина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНУ ПАНІКИ.....	70
Петровчан Діана Михайлівна ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ	75
Попова Ольга Сергіївна ПРОЦЕС СПІЛКУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМОТВОРЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН.....	78
Рєпнова Тетяна Петрівна ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ.....	82